

Apró közlemények / Short communications

1. Közönséges kígyónyelv (*Ophioglossum vulgatum*) meglepő új előfordulása a Tiszafüred–Kunhegyesi síkon / Occurrence of *Ophioglossum vulgatum* in a dry loess grassland in the Tiszafüred–Kunhegyes plain (Great Hungarian Plain)

2019. május 21-én, a Tiszafüred–Kunhegyesi síkon, Tiszafüred–Kócsújfalu településhez tartozó Kaparó-hát (N47.590833° E21.078612°; KEF: 8491.1) löszgyepjének hátsó részén az *Ophioglossum vulgatum* L. kisebb állományára bukkantunk. Összesen hét egyedet találtunk, melyek közül négy rendelkezett sporangiummal. Jelen állomány egy magasan fekvő, száraz termőhelyen, szarvasmarhával és birkával legeltetett kissé gyomosodó és erősen avarosodó löszgyepben fordul elő. A kígyónyelvre egy 50 m × 50 m-es cönológiai felvétel készítése során bukkantunk, a felvétel alapján az élőhely jellemző, 1%-nál nagyobb borításértékkel előforduló fajai az alábbiak (zárójelben a borításértékek): *Alopecurus pratensis* (3%), *Bromus hordeaceus* (32%), *Carex hirta* (1%), *Carex praecox* (6%), *Cruciata pedemontana* (3%), *Eryngium campestre* (5%), *Festuca pseudovina* (1%), *Festuca rupicola* (27%), *Koeleria cristata* (9%), *Lepidium perfoliatum* (8%), *Poa angustifolia* (5%), *Thymus glabrescens* (8%).

A kígyónyelv jellemző élőhelyei hegyi rétek, szőrfügyepek, mocsár- és láprétek, illetve ritkábban üde lombdők, liget- és láperdők, valamint erdeifenyvesek alá is behúzódik (FARKAS 1999). LESKU & MOLNÁR (2007) a Hortobágy északi részének telepített tölgyeseiből említi. A most megtalált kócsújfalu állományhoz legközelebbi kígyónyelv előfordulási adat Molnár Csabától származik, aki Tiszadorogmán, a Keszeges és Nagy-vájas közötti mocsárréten [KEF: 8291.3] találta meg a fajt (MOLNÁR *et al.* 2017). TAKÁCS *et al.* (2014) Folyásról, a Bágyi-erdőben és a Bágyi-Szandalik-főcsatorna partjáról, erdőszélről [KEF: 8292.2] közli a faj előfordulási adatát. Gelejen Nótári Krisztina találta erdei élőhelyen [KEF: 8190.4] (MOLNÁR *et al.* 2019). A fajnak a Flóraatlaszban még Abádszalók [Molnár Attila, 2003, KEF: 8589.2], és Balmazújváros [Molnár Zsolt 2003, KEF: 8393.1] mellől szerepelnek adatai.

Fentiek alapján a kócsújfalu állományhoz legközelebbi ismert tiszadorogmai előfordulás légvonalban mintegy 20 km-re található. Ez a távolság a páfrányok spórái számára könnyen leküzdhető, bár feltételezhetően a kis termetű és zárt növényzetben előforduló kígyónyelv spórái rövidebb távú terjedésre lehetnek képesek, mint a magasabb termetű vagy kitettebb élőhelyeken előforduló páfrányfajoké. Az általában üde és árnyékos élőhelyekre jellemző páfrányok alföldi előfordulási adatainak többsége üde élőhelyekből (erdők, láp- és mocsárrétek) vagy üde, árnyékos mikroélőhelyekből, így kutakból (például *Asplenium scolopendrium*, Fülöpháza, CSECSERITS & RÉDEI 2016), vagy emlékművekről, épületekről (például *Asplenium ruta-muraria*, Debrecen, DEÁK *et al.* 2019) származik (lásd TAMÁS *et al.* 2017). Emiatt tartjuk érdekesnek a kígyónyelv előfordulását egy, a jellemző élőhelyeihez képest száraz és fényben gazdag élőhelyen, a legközelebbi ismert állományaitól viszonylag nagy távolságra.

DEÁK Balázs¹, LUKÁCS Katalin², BÁTHORI Ferenc³ & VALKÓ Orsolya^{2*}